

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

83. An igitur, si Papa nulla expressa causa, motu proprio, & excerta scientia habenti jam beneficium ad congruam sustentationem sufficiens conferat insuper aliud, collatio sit legitima, & talis illud ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

de simplicibus, saltem ob servitium exigentibus residentiam, ut cum interpretatur Hurr. supra. De cetero Azor, cui inhaeret Filiuc. expressius comprehendit & cetera; dum sic ferè loquitur: profectò si sunt curata, & dispensatio impetrata sine causa iusta, absolvi non potest, qui plura eorum obtinet, nisi, uno sibi reservato, reliqua dimittat; nam iure divino in Ecclesiis, quas habet, tenetur residere, nec per Vicarium sui loco substitutum satisfacit, eò quòd Vicarius est mecenarius, non pastor proprius, item si beneficia sint dignitates, personatus, officia, canonicatus, vel portiones Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiarum, absolvendus non est, qui sine iusta causa plura habet; quia quamvis iure canonico tantum residere perpetuò debet, at iure naturali, ubi unum ex his beneficiis satis est, alterum habere prohibetur; ac proinde dispensatio sine iusta causa impetrata coram Deo nihil valet. Postremò si beneficia sunt simplicia, nec praesentiam requirunt, adhuc iure naturali simul haberi nequeunt, dum unum sufficiens est; proinde & in his habens dispensationem retento uno ad sustentationem necessario, reliqua abdicare debet secundum conscientiam, alioqui absolvendus non est. Addit tamen uterque tam Filiuc. quam Azor, quibus in hoc consentit Hurr. quòd confessarius in beneficiis istiusmodi omnino simplicibus secluso scandalo sequi possit sententiam contrariam plurimorum Canonistarum, sententium talia beneficia, etiam, dum sufficiens est eorum unum, non esse ex iure naturali incompatibilia, eò quòd secundum hanc sententiam dispensatio illa Pontificis sine causa, etsi illicita, sit tamen valida, & poenitentem dicentem se sequi illam, absolvi; dum tamen, ut expressè Azor, confessarius ipse iudicat eam sententiam esse probabilem, quamvis ex eo solùm quòd plures Doctores graves sic sentiant; secus verò, si ipse confessarius iudicet, eam sententiam esse improbabilem, aut hæreticam, sitné, nec ne probabilis; sic enim ageret contra conscientiam, licere autem confessario eam iudicare ut probabilem, ait; quia etsi credat falsis rationibus niti; quia tamen novit eam teneri à gravibus & minimè imperitis Auctoribus, tutò iudicare potest, eam esse probabilem, quia probabile est quòd veris alioqui sapientibus videretur, ut Aristot. *l. 1. Top. c. 1.* quæ postrema fundantur in generali illa doctrina, quam cum Vasq. *l. 2. d. 62. c. 4.* Lorca *l. 2. d. 39.* Sayro in *clar. reg. l. 1. c. 6.* tenent plures, posse aliquem operari contra propriam opinionem & sequi contrariam, quam viri docti sequuntur, quæque communiter æstimatur non continere errorem, sed adhuc probabilitatem habere, quamvis ex intrinsicis & propriis fundamentis & rationibus illa ei non probeatur, sed suam opinionem veram existimet, & contrariam falsam, quia ob extrinseca principia, nempe auctoritatem Doctorum, qui contrarium sequuntur, potest iudicare illam rem probabilem, & sic secundum eam operari, reventà adhuc propria opinione & assensu illius ob intrinseca & propria fundamenta: à qua doctrina tamen plures alii recedunt, etsi aliàs teneant posse aliquem sequi probabilem relicta probabiliore, eò quòd velint, ut quis sequi possit probabilem, debeat iudicare, eam esse veram, etsi non veriore: de quo vide post & inter alios canonistas Garc. *p. 11. c. 5. n. 380.* tenentem hanc secundam contra Vasq. & Azor.

Quaestio 83. An igitur, si Papa nulli expressa causa, motu proprio, & ex certa scientia habenti jam beneficii, ad congruam sustentationem sufficiens, conferat insuper aliud, collatio sit legitima, & talis illud sua conscientia recipere & retinere valeat?

Respondeo primo: talem collationem censendam validam, etiam si in literis provisionis nulla fiat mentio de prahabitis jam beneficiis, modo tamen in iisdem literis expressè contineantur verba significantia motum proprium & certam scientiam, Azor. *p. 2. l. 6. c. 10. p. 5.* juxta *Clem. si Romanus Pontifex de beneficio alicui motu proprio provideat de beneficiis, qua obtinet, nulla habita mentione provisionem seu gratiam huiusmodi fore validam declaramus, qualiacunque fuerint beneficia, dignitates aut personatus, cum cura vel sine cura, & in numero quantumcumque is habebat.* Et de hoc casu motus proprii intelligendum videtur Castropidum de *benef. d. 6. p. 3. §. 6. n. 27.* tradit, quòd clarum sit, Pontificem dispensasse in pluralitate beneficiorum (intelligè etiam ad effectum ea simul retinendi) eo solùm, quòd denuo concedat alicui beneficiorum, aliorum, quæ is jam obtinet conscientis tam quoad qualitatem, quam quantitatem.

2. Limitat tamen hoc ipsum Azor, ita ut vi doctorum verborum inferiorum: *motu proprio: talis non fiat compos beneficiorum jam obtentorum, dum ea tenebat contra canones absque ulla canonice relaxatione: veluti si Titius Spurcius vel ante legitimam aetatem sine ulla in hoc dispensatione illa obtinuit, hac enim verba: motu proprio: cum ultra Pontificis mentem & voluntatem non tribuant facultatem, aut juris relaxationem, non extendunt se ad ista prahabita; sed rescriptum Pontificium tantum obtinet ad aliud beneficium de novo consequendum; nam dum pontifex alicui gratiam facit, ut plura beneficia, quorum unum, aut aliqua ob abundantiam reddituum, aut affectionem alterius incompatibilis dimittere debebat, simul retinere possit, intelligi duntaxat debet de iis, quæ canonicè obtenta sunt, ut dicitur expressè in *c. dudum, de elect. per ea verba: nec intentionis nostra fuit, aliquid de novo concedere; sed ut per indulgentiam possit habita licite retinere.* Item in *c. si gratiosè, de rescript. in 6.* Laym. in *cit. c. dudum. n. 6.* juxta Innoc. *ibid. n. 17.* Idem de Legato asserunt Azor. *cit. c. 10. q. 6.* & qui ab eo citantur Jo Ansh. Anchar. Cardin. Imol. in *Clem. Et si ab Apostolica, de off. Ordinari. valere factam ab eo collationem, si is motu proprio, & hoc expresso in literis provisionis, habenti jam unum beneficium, nulla de eo facta mentione, conferat secundum; eò quòd jus in *cap. ult. de off. legati in 6.* illam irritam voluerit vitio impetrantis, tacentis primum beneficium; non autem vitio Legati, qui contulit. Contrarium tamen tenentibus Archid. Jo Monach. *Cap. & aliis in cit. c. ult. de off. Legati;* eò quòd illud *cap. dicat, collationem factam à Legato, non facta mentione beneficii prahabiti, esse irritam, non distinguendo, an motu proprio, an ad petitionem collatum beneficium; ubi autem jus non distinguit, neque nos distinguere debeamus. Ad hæc in *c. si motu proprio, de preb. in 6.* tanquam speciale privilegium statuatur, ut facta ab eo collatio motu proprio sine expressione beneficii prahabiti valeat.***

3. Respondeo ad secundum: posse in eo casu provisionem,

sum, etsi ei nulla occurrat causa sufficiens, acceptare & retinere illud beneficium simul cum præhabitis; eod quod turpe sit de universalis Ecclesiæ pastore præsumere peccatum, quodve abutatur potestate dispensativâ bonorum Ecclesiasticorum contra iustitiam distributivam, & quod non gubernet rectâ, suavi, & prudente prudentiâ; quamvis hic & nunc ignoretur causa sufficiens relaxandi jus naturale; adeoque provifus rectè faciat obmutescendo, & beneficium illud acceptando & retinendo; utpote qui illius capax est, & præsumere debet, Papam in eo conferendo habuisse causam sufficientem ad dispensandum in iure canonico, & relaxandum ipsi naturale. Hurr, de residenciâ. l. 6. resol. 6. §. 7. à n. 11. citans Bart. in l. fin. c. si contra jus. utilitas publica. Loar. de matrim. du. 4. nu. 13. Felin. Decim. Præpos. Imol. &c. Et sanè si verum est, quod ipsa Pontificis liberalitas sit ratio sufficiens dispensandi, de quo supra, talis collatarius scrupulum nullum movere potest. Adde quod non semper, ubi collator in conferendo beneficium peccat, peccet quoque collatarius illud acceptando vel retinendo, v. g. dum collator præterito scienter digniore id confert minus digno, eo id ignorante, vel dum confert amico, ut is fiat ditior, honoratior, & is ignorans illam intentionem conferentis illud acceptat bonâ fide ex intentione, ut exinde pauperes juvare possit. Hurr. l. c. n. 16. & 17. citans Nav. miscellan. 44. n. 81. & 82. Vide quæ hanc in rem dicta supra ex D. Tho. & Cajet. ad initium hujus §.

Quæstio 84. An ergo etiam, dum quis post narrata in supplicia beneficia jam à se habita obtinet insuper aliud beneficium à Papa, eo ipso dispensatus sit ad ista præhabita retinenda simul, & sic ea retinere possit bonâ conscientia?

Respondeo negativè: c. non potest. de præb. in 6. ubi expressè: Cum verò tibi, non obstante, quoddam aliud beneficium habere noscaris, à sede prædictâ de aliquo beneficio provideri contingit, per hoc tecum, ut primum beneficium cum secundo retinere valeas, non intelligitur dispensatum; hoc enim solum operatur præfata expressio, quod facta tibi gratia nequeat subreptione iudicari. Castrop. cit. p. 3. §. 6. nu. 27. ubi etiam rationem hanc dat; quia Papa conferens de novo beneficium habenti aliud, cum facultate illud retinendi præsumit, nullum ex iis sufficere ad honestam sustentationem: Gonz. Gl. 15. n. 27. citans pro hoc Ignat. de Salcedo Addition. ad praxin Bernard. Diaz. c. 48. gl. quamvis simplicia. Hojed, de incom. p. 2. c. fin. n. 72. Rodriq. in sum. c. 31. n. 2. ac præcipuè Nav. tr. de orat. c. 22. miscellan. 16. n. 64. ubi ait; in hoc decipi plures, credentes ex tali narrativa dispensatos remanere, & quod, si sua sanctitas plura obtinenti concedit de nova alia, non ideo intentionem habet dispensandi contra textum cit. c. non potest; sed quia credit, quod omnia beneficia ad congruam supplicantis sustentationem necessaria sint, & quod aliter confessarii non absolvent eos, nisi dimissis his, quibus non egent, vel concepto firmo proposito ea dimitrendi &c. Quæ confirmantur ex illis, quæ habet Gonz. loc. cit. nu. 38. quod nimirum in supplicationibus, in quibus præter gratiam pro novo obtinendo petitur quoque dispensari ad licitè retinenda.

P. Lauren. Fori Benef. Tom. III.

da præhabita narrata, semper ferè soleant verba illa dispensationem hanc concernentia cancellari de supplicatione; ex qua Cancellatione declaratur mens Papæ, nolentis dispensare, ut plura beneficia, quam ea, quæ ad congruam sustentationem satis sunt, retineri possint. Pro quibus Gonz. citat Mohed, decis. 23. n. 2. & 3. de præb. Bart. in l. si quis in priore. ff. ad Trebellianam. & l. Tribunus. ff. de militari testam. Addit quoque Gonz. n. 29. in hoc casu de plano intrare Regul. 50. Cancellar. per omnes Pontifices renovatam, dum in ea dicitur: Dispensatio non venit sub quacunque signaturâ in quavis gratiâ, nisi totaliter gratia effectum huiusmodi dispensationis concernat, vel aliâs nihil conferat aut operetur &c. Unde, cum supplicatio ultima pro obtinenda gratia alterius beneficii non concernat totaliter effectum ad plura, sed potius acquisitionem alterius novi beneficii respiciat, & narrativa jam habitorum operetur in suum effectum, nempe, ne adit obreptione, atque ita expressio eorum, quæ sit tacita essent, vitiarent gratiam, nullatenus dispensationem operatur, juxta Rot. decis. 33. nu. 7. & 8. de præb. in antiq. Gonz. n. 31. & clausula: non obstantibus: licet tollat subreptionem, non tamen inducit dispensationem; cum de dispensatione apparere debet verbis claris & non ambiguis. Gonz. n. 32. ex Ferret. cons. 32. n. 53. Notanda denique sunt verba, quibus hanc responfionem concludit Gonz. n. 38. bene considero, quod ista sententia pluribus Ecclesiasticis beneficiis deglutientibus, ac sitim majoris & amplioris pluralitatis nunquam extinguentibus maxime displicebit, & quod statim dicent, quod communiter servetur contrarium; sed ad hoc respondeo; quod quilibet sibi consulat, & si contraria fundamenta & rationes repererit potiora, cum quibus corrumpantur supra dicta, oppositam opinionem retinere poterit; sed ego tales rationes aut jura, aut aliquem Doctorem contrarium tenentem non invenio, &c. dicit tamen n. 39. se non loqui simpliciter de pluralitatem beneficiorum habentibus, sed de illis, qui majorem numerum, quam ad suam vitam honestè sustentandam sufficiat, habeant. Potrò videntur hæc procedere juxta dicta à Gonz. dum expressa non solum præhabitorum qualitas, sed etiam quantitas, nempe sufficiens; et si contrarium videatur colligi ex eis, quæ ait Castrop. loc. cit. nempe, quia sæpe ignorat Papa beneficia, quæ habes, sufficere ad tui sustentationem, tamen si qualiter eorum manifestes, si de facto ea sufficiunt, & tamen id non declares, non censetur Papa dispensare: nam inde videtur rectè inferri à contrario, quod, si eam declares, censetur dispensare.

Quæstio 85. An, dum quis scit, Papam scire, se ad plura beneficia sufficientia absque dispensatione promoveri, vel ea simul habere, & hoc toleret, seu non reprobet, ea retinere possit bonâ conscientia?

Respondeo negativè, argumento illius, quod dicitur in c. cum jam dudum: de præb. multa per patientiam tolerari, quæ si in iudicium deducta fuerint, exigente iustitiâ, tolerari non debent, Pirh. rit. de præb. n. 176. quamvis enim Papa hoc sciat, & motu proprio autoritate suâ non emendet vel impediatur, non tamen id approbat, sed expectat, donec causa in iudicium per quandam deducatur, ut ad instantiam partis ex officio teneatur.

D 2

tur